

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2003-2004

29 MARS 2004

Proposition de loi modifiant la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et autres produits, afin d'interdire la distribution gratuite de tabac, de produits similaires et des accessoires destinés à la consommation du tabac

(Déposée par M. René Thissen et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

Le tabagisme est la cause de décès la plus importante en Belgique et la première cause de décès évitable. En 1995, 19 400 morts étaient attribuables à la consommation de tabac, soit quatre fois plus que les décès liés aux accidents de la route (1 592), aux suicides (2 155), au sida (221), aux meurtres (169), aux empoisonnements (81), aux incendies (110) et aux accidents d'avion (16)(1).

La situation s'aggrave, puisque selon une étude du professeur Peto(2), le nombre de décès annuels attribuables au tabac est passé de 8 000 en 1955 à 19 400 en 1995. On n'évalue les conséquences du tabagisme qu'en termes de mortalité (cancers, maladies cardiovasculaires, respiratoires); la morbidité ne peut, quant à elle, être chiffrée exactement.

(1) Joossens, L. (2002), CRIOC, Farde de documentation, Tabac.

(2) Peto, R., Lopez AD., Boreham J., Thun, M., Health L., 1994, «*Mortality from smoking in developed countries 1950-2000*», Oxford Press University, Oxford, p. 553.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2003-2004

29 MAART 2004

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten, teneinde de gratis verspreiding van tabak, soortgelijke producten en rookbenodigdheden te verbieden

(Ingediend door de heer René Thissen c.s.)

TOELICHTING

Roken is in België veruit de belangrijkste en tevens de eerste te voorkomen doodsoorzaak. In 1995 waren 19 400 sterfgevallen toe te schrijven aan tabaksgebruik; dat cijfer ligt meer dan viermaal hoger dan alle sterfgevallen samen die zijn te wijten aan verkeersongevallen (1 592), zelfdodingen (2 155), aids (221), doodslag (169), vergiftiging (81), brand (110) en vliegtuigongevallen (16)(1).

Een studie van professor Peto(2) toont aan dat de toestand nog verslechtert: elk jaar stijgt immers het aantal aan rookgedrag toe te schrijven sterfgevallen (van 8 000 in 1955 naar 19 400 in 1995). Daarbij zij aangestipt dat men de gevolgen van het roken alleen evalueert op basis van de sterftecijfers (ingevolge kanker, hart- en vaatziekten, ziekten van de luchtwegen), maar dat het aantal aan roken gerelateerde ziektes niet exact kan worden becijferd.

(1) Joossens L., «Documentatiemap Roken», OIVO, 2002.

(2) Peto R., Lopez AD., Boreham J., Thun M., Health L., 1994 «*Mortality from smoking in developed countries 1950-2000*», Oxford University Press, Oxford, blz. 553.

Selon un article du *Royal College of Physicians* dans le *British Medical Journal*, un fumeur régulier sur 2 meurt à un âge prématuré à cause de son tabagisme(1). Les fumeurs qui décèdent prématurément suite à leur tabagisme vivent 16 ans de moins que les non-fumeurs. En moyenne, la vie des non-fumeurs est de 8 ans plus longue que la vie des fumeurs. Enfin, plus tôt on arrête de fumer, plus on a de chances de vivre longtemps.

Le tabagisme passif serait à l'origine de 2 200 décès par an en Belgique(2). En effet, une monographie de l'Agence internationale de la recherche sur le cancer (IARC), publiée en 2002 et basée sur plus de 50 études, conclut qu'il existe assez de preuves pour dire que le tabagisme passif est une des causes du cancer du poumon: l'exposition au tabagisme passif augmente le risque de cancer du poumon de 20% parmi les épouses de fumeurs et de 30% parmi les époux de fumeuses. Les petites quantités de fumée peuvent ainsi déjà avoir des effets significatifs(3).

Par ailleurs, le tabagisme passif augmente de près de 25% le risque de mourir suite à des maladies coronaires, et augmente le risque de réactions aiguës respiratoires, surtout chez les enfants, les asthmatiques et les emphysémateux. La ventilation des pièces n'est pas une solution au problème du tabagisme passif. Elle peut aider à réduire l'irritation causée par la fumée, mais pas à éliminer complètement les éléments nocifs de celle-ci.

Le pourcentage de fumeurs journaliers (de plus de 18 ans) en 2001 en Belgique était de 28% (22% chez les femmes, 34% chez les hommes)(4). Pendant la période 1982-1993, le pourcentage de fumeurs journaliers a baissé de 40% à 25%. Depuis 1991 toutefois, ce pourcentage oscille entre 25 et 30% sans toutefois baisser.

La présente proposition vise à interdire la distribution gratuite de tabac, de produits à base de tabac, de produits similaires, et d'accessoires destinés à la consommation de tabac.

L'interdiction de toute publicité directe ou indirecte pour les produits du tabac reste une priorité absolue en matière de prévention.

La loi du 10 décembre 1997 interdit déjà la publicité relative au tabac. Mais elle doit être complétée notamment pour la distribution gratuite, dans le cadre, par exemple, de fêtes, d'actions de promotion,

Een in het *British Medical Journal* verschenen artikel van het *Royal College of Physicians* heeft aangetoond dat één op twee regelmatige rokers vroegtijdig sterft als gevolg van zijn hebbelijkheid(1). Rokers die vroegtijdig sterven ten gevolge van hun rookgewoonten, leven 16 jaar minder dan niet-rokers. Gemiddeld leven niet-rokers 8 jaar langer dan rokers. Ten slotte zij erop gewezen dat hoe sneller men stopt met roken, hoe meer kans men heeft langer te leven.

Passief roken zou in België jaarlijks 2 200 mensen het leven kosten(2). Een in 2002 verschenen monografie van het IARC (*International Agency for Research on Cancer* — Internationaal Instituut voor Kankeronderzoek), dat gebaseerd was op 50 studies, kwam tot de conclusie dat er genoeg bewijzen voorhanden zijn om te stellen dat een van de oorzaken van longkanker, met name de blootstelling aan passief roken, het risico van longkanker bij echtgenotes van rokers met 20% en bij echtgenoten van rooksters met 30% doet toenemen. Ook kleine hoeveelheden rook kunnen dus reeds significante effecten sorteren(3).

Passief roken verhoogt voorts de kans op sterfte als gevolg van coronaire aandoeningen met bijna 25%, en verhoogt de kans op acute respiratoire reacties, vooral bij kinderen, astmalijders en emfyseempatiënten. Ventilatie van lokalen biedt geen oplossing voor dit probleem; luchtverversing kan ertoe bijdragen de irritatie door tabaksrook te verminderen, maar de schadelijke elementen ervan worden niet weggenomen.

Het percentage dagelijkse rokers (ouder dan 18 jaar) in België bedroeg in 2001 28% (22% bij de vrouwen en 34% bij de mannen)(4). Tijdens de periode 1982-1993 is het percentage dagelijkse rokers van 40% naar 25% gedaald. Sinds 1991 schommelt dat percentage echter tussen 25 en 30%, zonder dat het voort afneemt.

Dit wetsvoorstel strekt ertoe een verbod in te stellen op het gratis verspreiden van tabak, van tabaksproducten en soortgelijke producten, alsmede van rookbenodigdheden.

Het verbod op iedere directe dan wel indirecte reclame voor tabaksproducten blijft een absolute prioriteit op het vlak van de preventie.

Reclame voor tabaksproducten is reeds verboden bij de wet van 10 december 1997. Maar die wet behoort inzonderheid te worden aangevuld met het verbod op het gratis verspreiden, bijvoorbeeld in het

(1) Royal College of Physicians, Nicotine addiction in Britain. A report of the tobacco advisory group of the Royal College of Physicians, Londres, 2000.

(2) Étude du CRIOC.

(3) International Agency for Research on Cancer, Involuntary smoking, Monograph, Lyon, 2002.

(4) Source CRIOC-DIMARSO.

(1) Royal College of Physicians, Nicotine Addiction in Britain. A report of the tobacco advisory group of the Royal College of Physicians, Londen, 2000.

(2) OIVO-studie.

(3) International Agency for Research on Cancer, Involuntary smoking, Monograph, Lyon 2002.

(4) Bron OIVO-DIMARSO.

de tabac, de produits du tabac mais aussi d'accessoires liés à la consommation de tabac (papier à cigarettes, étuis pour cacher les paquets, tubes, etc.).

Par ailleurs, la présente proposition de loi vise également à rendre la loi relative à l'interdiction de publicité pour les produits du tabac plus efficace en précisant que l'interdiction porte sur toute action «susceptible de promouvoir» à la place de toute action «qui vise à promouvoir». Une telle mesure découragerait toute action qui «involontairement» ferait la promotion du tabac.

Cette proposition de loi fait partie d'un ensemble de propositions législatives déposées par les mêmes auteurs en vue de développer une approche globale et cohérente de la lutte contre le tabagisme. Cette approche globale intègre les éléments indispensables pour atteindre un seuil minimal d'efficacité dans le combat contre le tabagisme.

René THISSEN.
Clotilde NYSENS.
Christian BROTCORNE.

*
* *

raam van festiviteiten of promotiecampagnes, van tabak of tabaksproducten, maar ook van aan tabaksgebruik gelieerde behoeften (zoals sigarettenvloeijs, etuis om een pakje sigaretten in weg te stoppen, sigarettenspijjes enz.).

Voorts strekt dit wetsvoorstel er tevens toe de wet op het reclameverbod voor tabaksproducten efficiënter te maken door te preciseren dat het verbod betrekking heeft op «elke handeling die de verkoop kan bevorderen» in plaats van op «elke handeling die tot doel heeft de verkoop te bevorderen». Een soortgelijke maatregel kan ontradend werken voor elke handeling die «niet doelbewust» tabak zou promoten.

Dit wetsvoorstel maakt deel uit van een geheel van wetgevende initiatieven waarmee dezelfde indieners de uitbouw van een algemene en samenhangende bestrijding van het tabaksvraagstuk beogen. Die algemene aanpak omvat de elementen die onontbeerlijk zijn om in de bestrijding van tabaksgebruik een minimale doeltreffendheid te halen.

*
* *

PROPOSITION DE LOIArticle 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution

Art. 2

À l'article 7, § 2bis, alinéa 2, de la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et autres produits, les mots «action qui vise directement ou indirectement, à promouvoir la vente» sont remplacés par les mots «action susceptible de promouvoir directement ou indirectement la vente».

Art. 3

Dans la même loi, il est inséré un article 7bis, libellé comme suit:

«Art. 7bis. — Il est interdit de distribuer gratuitement du tabac, des produits à base de tabac, des produits similaires et des accessoires destinés à la consommation de tabac.»

Art. 4

L'article 15, de la même loi, est complété par un § 4, libellé comme suit:

«§ 4. Est puni d'un emprisonnement d'un mois à un an et d'une amende de 250 à 2 500 euros ou de l'une de ces peines seulement, celui qui enfreint les dispositions de l'article 7bis.»

5 mars 2004.

René THISSEN.
Clotilde NYSSENS.
Christian BROTCORNE.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 7, § 2bis, tweede lid, van de wet 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten, worden de woorden «elke mededeling of handeling die rechtstreeks of onrechtstreeks tot doel heeft de verkoop te bevorderen» vervangen door de woorden «elke mededeling of handeling die rechtstreeks of onrechtstreeks de verkoop kan bevorderen».

Art. 3

In dezelfde wet wordt een artikel 7bis ingevoegd, luidende:

«Art. 7bis. — Het is verboden tabak, tabaksproducten en soortgelijke producten alsmede rookbenodigdheden gratis te verspreiden.»

Art. 4

Artikel 15 van dezelfde wet wordt aangevuld met een § 4, luidende:

«§ 4. Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van 250 tot 2 500 euro of met één van die straffen alleen wordt gestraft, hij die het bepaalde in artikel 7bis van deze wet overtreedt.»

5 maart 2004.